

บทที่ 5

บทสรุป และ เสนอแนะ

5.1 บทสรุป

กระบวนการต่อรองคำให้การในประเทศสหรัฐอเมริกาเน้นนอกจากจุดประสงค์หลักในการลดปริมาณคดีที่มีอยู่มากเกินจะจัดการแล้ว เบื้องหลังของกระบวนการดังกล่าวนี้มีแนวคิดพื้นฐานที่รองรับกระบวนการดังกล่าวอยู่มากมาย ไม่ว่าจะเป็นความสอดคล้องของคู่ความตามระบบการดำเนินคดีอาญาโดยประชาชน ลักษณะการดำเนินคดีแบบปฏิปักษ์ที่ให้ผู้พิพากษาเข้าควบคุมการพิจารณาคดีเท่านั้น ไม่มีอำนาจค้นหาความจริงในเชิงเนื้อหา ลักษณะการพิจารณาคดีอาญาจะคล้ายกับคดีแพ่ง แนวคิดเกี่ยวกับคำรับสารภาพที่มาจากรากฐานของศาสนาในลักษณะที่ว่า บุคคลทุกคนเป็นคนดีที่ทำผิดเพราะถูกบีบจี้ภายนอกบีบบังคับ หากผู้นั้นสารภาพความผิดยอมแสดงว่าเขาสำนึกในการกระทำของตนจึงมีเหตุสมควรที่จะให้อภัย

นอกจากแนวความคิดพื้นฐานทางด้านกฎหมายและสังคมที่มีความแตกต่างกับประเทศไทยแล้ว การต่อรองคำให้การยังถูกนำมาปรับใช้เพื่อแก้ปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งของการดำเนินคดีอาญา คือ ความไม่แน่นอนของพยานหลักฐานที่สนับสนุนคดีของพนักงานอัยการ เพราะ พนักงานอัยการไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะพิสูจน์ให้ศาลและคณะลูกขุนเชื่อได้ว่าจำเลยกระทำความผิดจริง จึงต้องใช้มาตรการดังกล่าว หากมีพยานหลักฐานเพียงพอเสียแล้วก็คงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องต่อรองคำให้การอีก ส่วนที่วิธีการดังกล่าวสามารถแก้ปัญหาที่ดีที่ค้างค้างพิจารณาได้อย่างรวดเร็ว นั้น ถือว่าเป็นปัจจัยข้างเคียงที่ได้รับจากการนำการต่อรองคำให้การมาปรับใช้แก้ปัญหาเรื่องพยานหลักฐานที่ไม่เพียงพอเท่านั้น อย่างไรก็ตามการต่อรองคำให้การก็ยังนำมาซึ่งข้อโต้แย้งถึงความชอบด้วยกฎหมายหลายประการ เนื่องจากการต่อรองคำให้การอาจขัดต่อหลัก การดำเนินคดีอาญาที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยบริสุทธิ์ หลักเอกสิทธิ์ที่จะไม่ต้องถูกบังคับให้ให้การเป็นปฏิปักษ์กับตนเอง หลักคำรับสารภาพที่ได้รับต้องมิได้เกิดจากพยานหลักฐานที่มีข้อ

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีการใช้วิธีการต่อรองคำให้การในการพิจารณาคดีอย่างกว้างขวางโดยคดีส่วนมากยุติลงด้วยกระบวนการดังกล่าว ซึ่งรัฐบาลกลางของสหรัฐอเมริกาก็ได้ออกกฎหมายมาเพื่อให้แต่ละมลรัฐใช้เป็นแนวทางในการควบคุมการใช้วิธีการต่อรองคำให้การ ซึ่งบทบัญญัติเกี่ยวกับการต่อรองคำให้การนั้นอยู่ใน Federal Rule of Criminal Procedure ข้อ 11 เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับคำให้การ โดยเรื่องของการต่อรองคำให้การปรากฏอยู่ในข้อ 11 (c) ซึ่ง

กำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับคำให้การ โดยเรื่องของการต่อรองคำให้การปรากฏอยู่ในข้อ 11 (c) ซึ่งอาจสรุปแนวทางในการปฏิบัติได้ดังต่อไปนี้¹

ข้อตกลงในการต่อรองคำให้การถือเป็นสัญญาที่ส่วนใหญ่จะทำการเป็นลายลักษณ์อักษร เริ่มตั้งแต่การกล่าวถึงสิทธิและหน้าที่ของอัยการและจำเลยที่ต้องปฏิบัติในระหว่างการทำข้อตกลงเพื่อช่วยให้เริ่มมีการเจรจากันได้ ในการเจรจานี้จำเลยอาจรับสารภาพว่ากระทำความผิดตามข้อกล่าวหาเพื่อแลกเปลี่ยนกับการที่อัยการจะยุติข้อหาอื่นๆ ทำคำแนะนำเรื่องการลงโทษแก่ผู้พิพากษาหรือตกลงเฉพาะเรื่องโทษเฉพาะบางเรื่องบางประการ²

การทำข้อตกลงส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นหลังจากจำเลยถูกตั้งข้อกล่าวหาโดยมีการสั่งฟ้อง(Indict) หรือ ร้องทุกข์ แต่ก็บางกรณีที่ต้องสงสัยจะทำข้อตกลงต่อรองคำให้การก่อนมีการตั้งข้อหาของอัยการ คือ การทำข้อตกลงเกิดในระหว่างสอบสวน โดยการทำข้อตกลงในช่วงนี้มักนำมาใช้เมื่อพนักงานอัยการต้องการที่จะให้ผู้ต้องสงสัยเป็นพยานเพื่อเอาผิดกับผู้ร่วมกระทำความผิดคนอื่น

เมื่อทำข้อตกลงต่อรองคำให้การแล้วก็จะมีการเสนอต่อศาลพิจารณาในห้องพิจารณาโดยเปิดเผย³ และการให้ความเห็นชอบกับข้อตกลงนี้ศาลจะต้องพิจารณาว่าเป็นคำรับสารภาพอย่างมีเหตุผล และมีความน่าเชื่อถือ กล่าวคือ คำรับสารภาพนอกจากจะเกิดด้วยความสมัครใจแล้ว⁴ ยังจะต้องกระทำในขณะที่มีความรู้สึกผิดชอบในเวลายื่นคำให้การด้วย⁵

ด้วยเหตุที่คำรับสารภาพที่ได้จากการต่อรองคำให้การมีผลเท่ากับเป็นการยอมรับว่าเป็นการกระทำความผิดจริง และในขณะเดียวกันก็เป็นการละสิทธิตามรัฐธรรมนูญที่บุคคลนั้นมีอยู่ อันได้แก่สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยลูกขุน สิทธิในการเผชิญหน้ากับพยานฝ่ายตรงข้าม และสิทธิที่จะไม่ให้การปฏิบัติต่อตนเองในทางอาญาด้วย ศาลจะต้องดูว่าจำเลยเป็นผู้มีความสามารถในการทำข้อตกลงต่อรอง

¹ โปรตดู ณัฐวสา ชัตรไพฑูรย์, "ทางปฏิบัติในการต่อรองคำรับสารภาพ", บทความแปลข้อมูลจาก OPDAT สถาบันกฎหมายอาญา, หน้า 2-4 และ สรียา เนตรบารมี, "การพิจารณาคดีอาญาด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม : ศึกษาความเหมาะสมในการนำมาใช้ในคดีความผิดเล็กน้อย," (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547), น. 33-34.

² Federal Rule of Criminal Procedure Rule 11 (c) (A)(B)(C)

³ Federal Rule of Criminal Procedure Rule 11 (c) (2)

⁴ Federal Rule of Criminal Procedure Rule 11 (b) (2)

⁵ Federal Rule of Criminal Procedure Rule 11 (b) (1)

⁶ Peter W. Lewis, Criminal Procedure : The Supreme Court 's View Case, (St. Paul : West Publishing, 1979), pp.543-544.

คำให้การและได้รับคำปรึกษาจากทนายความแล้วโดยดูว่าจำเลยเข้าใจถึงเนื้อหาของข้อกล่าวหาที่ตนได้รับ โทษที่ตนจะได้รับ รวมถึงความเป็นไปได้ที่จะมีการชดเชยให้แก่ผู้เสียหาย ในกรณีนี้พนักงานอัยการต้องกล่าวถึงปัจจัยต่างๆที่จะนำมาพิสูจน์ความผิดที่จำเลยให้การรับสารภาพไว้ด้วย

ในการพิจารณาของศาลจะต้องดูด้วยว่าจำเลยไม่ได้ให้การรับสารภาพเพราะถูกข่มขู่หรือให้สัญญาประการอื่นใดนอกจากการให้สัญญาตามกระบวนการต่อรองคำให้การ ซึ่งในทางปฏิบัติศาลมักถามจำเลยตรงๆเลยว่าถูกข่มขู่หรือมีการให้สัญญาเป็นประการอื่นนอกเหนือข้อตกลงที่ปรากฏต่อศาลหรือไม่ และก็จะบันทึกการสอบถามจำเลยดังกล่าวไว้ด้วย⁷

ท้ายที่สุดศาลจะต้องวินิจฉัยให้ได้เป็นที่ยุติว่ามีข้อเท็จจริงมูลฐานสำหรับคำให้การรับสารภาพนั้น⁸ ซึ่งในทางปฏิบัติอัยการมักจะรวมหรือแนบเอกสารสรุปข้อเท็จจริงไปพร้อมกับข้อตกลงต่อรองคำให้การเพื่อช่วยในการพิจารณาคดีของศาล⁹

เมื่อผู้พิพากษาเห็นชอบกับข้อตกลงต่อรองคำให้การแล้ว จำเลยจะสามารถถอนคำให้การรับสารภาพได้ก็แต่โดยมีกรณีจำเป็นที่มีเหตุแห่งความไม่ยุติธรรมเกิดขึ้น¹⁰ เนื่องจากในการพิจารณาข้อตกลงรับสารภาพของศาล ศาลจะต้องแจ้งต่อจำเลยว่าจำเลยจะไม่มีสิทธิถอนคำให้การแม้ว่าศาลจะไม่พิพากษาลงโทษจำเลยตามที่อัยการเสนอ¹¹ อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติศาลมักเห็นชอบตามข้อเสนอเรื่องการลงโทษที่อัยการเสนอมาตามกระบวนการต่อรองคำให้การเสมอ¹²

ในด้านของประเทศอังกฤษการต่อรองคำให้การก็ได้รับการรับรองเป็นกฎหมายภายหลังจากที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติอยู่เป็นเวลานานตามบรรทัดฐานคดี Turner ในการนี้พนักงานอัยการอังกฤษต้องใช้ดุลพินิจตามข้อกำหนดพนักงานอัยการ ประกอบกับแนวทางการปฏิบัติของพนักงานอัยการในการรับคำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหา ซึ่งอาจสรุปหลักเกณฑ์ได้ดังต่อไปนี้

การต่อรองคำให้การในประเทศอังกฤษสามารถใช้ได้กับคดีทุกประเภท หากจำเลยรับสารภาพคดีจะเสร็จสิ้นที่ศาลแขวงทั้งสิ้นไม่ว่าคดีจะมีอัตราโทษเท่าใดก็ตาม ซึ่งการต่อรองคำให้การเริ่มต้นที่พนักงานอัยการ โดยกฎหมายให้อำนาจพนักงานอัยการมีดุลพินิจสามารถยอมรับคำรับสารภาพของ

⁷ โปรตดู ณัฐวสา ฉัตรไพฑูรย์, อ้างแล้ว เชิงบรรณที่ 1, น. 3.

⁸ Federal Rule of Criminal Procedure Rule 11 (b) (3)

⁹ โปรตดู ณัฐวสา ฉัตรไพฑูรย์, อ้างแล้ว เชิงบรรณที่ 1, น.4.

¹⁰ Federal Rule of Criminal Procedure Rule 11 (d) (2)(b)

¹¹ Federal Rule of Criminal Procedure Rule 11 (c) (3)(b) ดูรายละเอียดในหัวข้อ 3.4)

¹² โปรตดู ณัฐวสา ฉัตรไพฑูรย์, อ้างแล้ว เชิงบรรณที่ 1, น.4.

ผู้ต้องหาที่มีโทษหรือความรุนแรงน้อยกว่าที่ได้กระทำจริง ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่ากรายอมรับคำรับสารภาพนั้นทำให้ศาลสามารถปฏิบัติหรือลงโทษผู้กระทำความผิดแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม

หากพนักงานอัยการและจำเลยตกลงกันได้ศาลก็จะเข้ามาตรวจสอบถึงข้อตกลง โดยศาลจะอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังและถามจำเลยว่าจะให้การรับหรือปฏิเสธฟ้องโจทก์ ในการนี้จำเลยมีสิทธิที่จะขอให้ศาลบอกถึงอัตราโทษที่ศาลเห็นว่าเหมาะสมหากจำเลยรับสารภาพ แต่การบอกถึงอัตราโทษนั้นถือเป็นดุลพินิจของศาล หากศาลบอกจำเลยจะมีสิทธิพิจารณาเปลี่ยนคำให้การได้และถ้าจำเลยเลือกที่จะสารภาพศาลก็ต้องผูกมัดตามที่กล่าวแก่จำเลยไว้ และจะนำไปสู่การพิจารณาคดีแบบรวบรัด

แนวทางการปฏิบัติของพนักงานอัยการเพื่อรับคำสารภาพของจำเลย ได้กำหนดให้พนักงานอัยการต้องอธิบายต่อศาลถึงเหตุผลที่ใช้ในการพิจารณารับคำรับสารภาพของจำเลย ซึ่งเหตุผลดังกล่าวพนักงานอัยการต้องพิจารณาปัจจัยด้านการเยียวยาผู้เสียหายและครอบครัวประกอบไว้ในรายงานที่เพื่อเสนอต่อศาลด้วย¹³

การที่ศาลจะยอมรับคำให้การรับสารภาพนั้นศาลต้องพิจารณาให้ได้ความว่าข้อเท็จจริงที่จำเลยรับนั้นมีความสอดคล้องกับฟ้องของพนักงานอัยการ หากศาลพิจารณาได้ความว่าข้อเท็จจริงที่จำเลยรับแตกต่างจากฟ้องของพนักงานอัยการ ศาลจะเข้ามาตรวจสอบถึงข้อเท็จจริงแห่งคดีและพิพากษาคตามที่ได้พิจารณาได้ความ¹⁴ ซึ่งกระบวนการที่ศาลสืบพยานเพื่อพิจารณาความจริงในคดีในกรณีเช่นนี้เรียกว่า Newton's hearing ซึ่งในประเด็นนี้จำเลยจะไม่มีสิทธิถอนคำให้การอย่างเช่นที่มีในประเทศสหรัฐอเมริกา และโทษที่จะได้รับการลดหย่อนเนื่องจากรับสารภาพก็ถือว่าถูกยกเลิกไปด้วย

ทั้งประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อศาลเห็นชอบกับข้อตกลงแล้วศาลก็จะกำหนดโทษ ซึ่งการกำหนดโทษนี้ในประเทศอังกฤษจะกำหนดตามแนวปฏิบัติในการลดโทษเมื่อจำเลยรับสารภาพ (Reduction in sentence for guilty plea guideline, 2004 section 4.3) และประเทศสหรัฐอเมริกาศาลจะกำหนดโทษตามอัตราที่กำหนดในแนวทางการกำหนดโทษของสหรัฐ (Federal Sentencing Guideline) ซึ่งแนวทางปฏิบัติในการกำหนดโทษของทั้งสองประเทศมีขึ้นเพื่อช่วยประกอบดุลพินิจของศาลและทำให้การกำหนดโทษมีความเป็นเอกภาพ

ในประเทศที่ใช้กฎหมายในระบบประมวล เช่น ประเทศฝรั่งเศส และประเทศเยอรมนี ก็มีวิธีการพิจารณาความอาญาในลักษณะพิเศษที่คล้ายกับการต่อรองคำให้การที่ใช้อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษเช่นเดียวกันโดยจะขออธิบายเป็นลำดับดังนี้

¹³ Attorney – General Guidelines on the Acceptance of Plea,(2001) 1 Cr App R 245, para 2 and 5 .2.

¹⁴ The Code of Crown Prosecutor, 2004 para 10.3

ในประเทศเยอรมนี ในปัจจุบันก็ได้รับอิทธิพลของการต่อรองคำให้การจากประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษมาเช่นกันแต่หลักดังกล่าวก็ยังคงเป็นหลักปฏิบัติที่ยังคงมีข้อโต้แย้งอยู่มากจึงอาจถือได้ว่าการต่อรองคำให้การยังไม่เป็นที่ยอมรับในประเทศเยอรมนี

อย่างไรก็ตามประเทศเยอรมนีก็มีวิธีการพิจารณาคดีอาญาที่เป็นความผิดที่ไม่รุนแรงให้เสร็จสิ้นโดยรวดเร็วได้ โดยเรียกวิธีการดังกล่าวว่า มาตรการคำสั่งทางอาญา(Strafbefehl) ที่ให้อำนาจพนักงานอัยการมีคำสั่งไปถึงผู้กระทำความผิดว่าตนถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดในข้อหาใดหากประสงค์จะคัดค้านก็ให้คัดค้านมาในเวลาที่กำหนดอันจะทำให้มีการพิจารณาคดีในลักษณะปกติ มิเช่นนั้นคำสั่งของพนักงานอัยการจะมีผลเท่ากับเป็นคำพิพากษา ในทางปฏิบัติพนักงานอัยการจะใช้วิธีการนี้เมื่อเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ให้การต่อสู้หรือยอมรับสารภาพ

ประเทศฝรั่งเศส มีการปรับเปลี่ยนกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอยู่หลายครั้งโดยการปรับปรุงในปี ค.ศ.1999 และ ค.ศ.2004 ได้มีการเพิ่มวิธีการพิจารณาคดีอาญาที่เรียกว่า มาตรการความตกลงทางอาญา และ การพิจารณาคำรับสารภาพในชั้นก่อนฟ้อง

มาตรการความตกลงทางอาญา เป็นการให้ดุลพินิจพนักงานอัยการเข้าทำข้อตกลงกับจำเลยที่กระทำความผิดตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้จำเลยรับสารภาพ เพื่อจะได้รับโทษลดลงโดยให้ศาลเข้ามาตรวจสอบถึงข้อตกลงดังกล่าว หากศาลเห็นชอบก็จะนำไปสู่การปฏิบัติตามข้อตกลงที่มีลักษณะคล้ายการคุมประพฤติของผู้กระทำความผิดต่อไป แต่ถ้าศาลไม่เห็นชอบหรือจำเลยไม่รับข้อเสนอของพนักงานอัยการก็จะนำไปสู่การพิจารณาคดีแบบปกติ

การพิจารณาเมื่อมีคำรับสารภาพในชั้นก่อนฟ้อง เป็นการให้ดุลพินิจพนักงานอัยการเข้าเจรจาให้จำเลยรับสารภาพในความผิดขมิ้มโทษที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินห้าปีเพื่อแลกเปลี่ยนกับการได้รับโทษน้อยลงตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อพนักงานอัยการเจรจากับจำเลยได้แล้วศาลก็จะเข้ามาตรวจสอบว่าจำเลยกระทำความผิดตามที่รับสารภาพจริงหรือไม่ และโทษที่จะลงแก่จำเลยมีความเหมาะสมแล้วก็ตามก็จะมีคำพิพากษาในวันเดียวกันนั่นเอง แต่จำเลยก็มีสิทธิที่จะเลือกใช้การพิจารณาคดีแบบปกติได้ ในกรณีที่จำเลยไม่เห็นชอบกับที่พนักงานอัยการเสนอ หรือศาลไม่ให้ความเห็นชอบก็จะทำให้ต้องพิจารณาคดีแบบปกติต่อไป

สามารถสรุปหลักการดำเนินคดีอาญาของประเทศที่ใช้กฎหมายในระบบประมวลได้ว่า ทั้งประเทศฝรั่งเศสและเยอรมนี จะใช้วิธีการพิจารณาในลักษณะพิเศษที่มีรวดเร็ว หรือกระชับกว่าการดำเนินคดีอาญาในลักษณะปกติ เมื่อเห็นว่าเป็นความผิดเล็กน้อยหรือปานกลางที่ไม่กระทบต่อสังคมโดยรวมมากนัก และวิธีการดำเนินคดีในลักษณะพิเศษดังกล่าวก็ยังคงไว้ซึ่งความถูกต้องแม่นยำในการพิจารณาว่าต้องได้ความว่าจำเลยกระทำความผิดจริงตามที่รับสารภาพตามหลักการพิสูจน์จนสิ้นสงสัยตามสมควร(Proof beyond reasonable doubt) โดยศาลและพนักงานอัยการต้องพิจารณา

พยานหลักฐานอื่นๆที่ไม่ใช่คำรับสารภาพของจำเลย แล้วตัดสินตามที่พิจารณาได้เช่นเดียวกับการดำเนินคดีในลักษณะปกติ

หากพิจารณาตามแนวคิดในการดำเนินคดีของประเทศไทยแล้วจะเห็นได้ว่า ไม่สามารถนำกระบวนการต่อรองคำให้การมาปรับใช้ได้ เนื่องจากแนวคิดแบบอย่างของต่างประเทศและประเทศไทยนั้น ไม่สามารถที่จะไปด้วยกันได้ ที่เห็นได้ชัดที่สุด คือ แนวคิดเกี่ยวกับคำรับสารภาพ ที่ของไทยนั้นไม่ได้ดูที่จิตใจที่สำนึกในความผิดเป็นหลักสำคัญแต่ประการเดียว แต่ดูประกอบกับประโยชน์ที่ได้จากคำรับสารภาพนั้นในทางพิจารณา ควบคุมกันไป และคำรับสารภาพที่ได้มาจากกระบวนการต่อรองตามต้นแบบที่มีอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ก็มีปัญหาถึงความชอบด้วยกฎหมายวิธีวิธีพิจารณาความอาญาและบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เนื่องจากการมุ่งให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยในคดีอาญารับข้อเท็จจริงเพื่อแลกเปลี่ยนกับการลดหย่อนโทษ อันส่งผลถึงความชอบด้วยกฎหมายหรือความน่าเชื่อถือของคำรับสารภาพเช่นนั้นว่าจะพอพิสูจน์ความผิดของผู้กระทำได้เพียงใด เนื่องจากในชั้นศาลจะไม่มี การสืบพยานประกอบคำรับสารภาพของจำเลยแต่จะพิพากษาตามที่พนักงานอัยการและจำเลยตกลงกันมาเท่านั้น ศาลจะตรวจดูว่าจำเลยรู้ว่ามีสิทธิตามรัฐธรรมนูญอย่างไรและเต็มใจที่สละสิทธิที่ว่ามันหรือไม่

การที่มีผู้เสนอว่าควรเอามาตรการต่อรองคำให้การมาใช้เพื่อแก้ปัญหาที่ดีที่ค้างการพิจารณาอยู่มากเกินไปหรือ แก้ปัญหาองค์กรอาชญากรรม เนื่องจากประสบปัญหาเรื่องการแสวงหาพยานหลักฐาน ก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้มาตรการดังกล่าว เพราะมีวิธีการอื่นๆในกฎหมายไทยสามารถแก้ปัญหาได้ อยู่แล้ว อีกทั้งในคดีอาญาไม่ว่าเป็นความผิดประเภทใดมาตรฐานการพิสูจน์ก็สมควรเป็นอย่างเดียวกัน หากไม่มีพยานหลักฐานพอพิสูจน์ความผิดของจำเลยจะใช้วิธีการที่ไม่ชอบด้วยหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อให้จำเลยถูกลงโทษไม่ได้ และสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาข้อเท็จจริงแห่งคดีโดยศาลนั้น เป็นสิทธิที่ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้ให้สิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยจะสละเสียได้ ซึ่งต่างจากประเทศสหรัฐอเมริกาที่ถือว่าหากบุคคลนั้นรู้ตัวตนเองมีสิทธิใดบ้างแล้วก็อาจสละสิทธิต่างๆ ที่กฎหมายให้ความคุ้มครองได้ทั้งสิ้น อีกทั้งประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการตรวจสอบโดยสาธารณะชนที่มีอิทธิพลต่อพนักงานอัยการสูงกว่าประเทศไทย แม้จะพยายามนำมาปรับใช้กับประเทศไทยก็อาจไม่ประสบความสำเร็จดังเช่นประเทศสหรัฐอเมริกา

จากการศึกษาอาจเห็นได้ว่ากระบวนการต่อรองคำให้การไม่สอดคล้องกับระบบการดำเนินคดีของประเทศไทย หากจะมีการนำมาตรการบริหารจัดการคดีแบบอื่นมาใช้ก็สมควรนำ

แบบอย่างมาจากประเทศที่ใช้กฎหมายในระบบประมวลเช่นเดียวกับประเทศไทยเนื่องจากประเทศเหล่านั้นมีพื้นฐานความคิดในการดำเนินคดีอาญาคล้ายของประเทศไทย อีกทั้งการดำเนินคดีในลักษณะพิเศษของประเทศฝรั่งเศสและเยอรมนีก็เป็นการเพิ่มดุลพินิจในการสั่งคดีของพนักงานอัยการซึ่งสอดคล้องกับประเทศไทยที่ใช้ระบบการดำเนินคดีตามดุลพินิจอยู่แล้ว

มาตรการที่มีความเหมาะสมที่สุดในการนำมาปรับใช้กับประเทศไทย คือ มาตรการความตกลงทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส เนื่องจากมาตรการคำสั่งทางอาญาที่ใช้อยู่ในประเทศเยอรมนี ไม่ได้ให้ความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิของจำเลยเท่าที่ควรโดยไม่ได้บัญญัติให้ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดมีสิทธิปรึกษาทนายความเพื่อโต้แย้งคำสั่งของพนักงานอัยการ แต่มาตรการความตกลงทางอาญาได้บัญญัติให้สิทธิของจำเลยที่จะได้รับการปรึกษากับทนายความโดยไม่ถูกควบคุมตัวอยู่ภายใต้บังคับใดๆของรัฐ เป็นส่วนที่ทำให้ข้อตกลงสมบูรณ์ และในส่วนของวิธีการพิจารณาเมื่อมีคำรับสารภาพในชั้นก่อนฟ้องเมื่อพิจารณาตามกฎหมายไทยแล้วจะเห็นว่าคล้ายกับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 176 วรรคแรก ที่ให้ศาลพิพากษาได้ทันทีที่จำเลยรับสารภาพ จึงไม่มีความจำเป็นต้องนำมาตรการดังกล่าวมาปรับใช้

5.2 ข้อเสนอแนะ

การนำมาตรการตกลงทางอาญามาใช้กับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยนั้น ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ประเภทของความผิด เนื่องจากมาตรการความตกลงทางอาญาไม่มีอยู่ในบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย การนำมาใช้จึงต้องมีการบัญญัติเพิ่มเติมไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศสได้กำหนดให้คดีความผิดฆาตกรรมที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ใช้มาตรการความตกลงทางอาญาได้ ในประเทศไทยไม่มีความผิดฆาตกรรมอย่างที่มีอยู่ในประเทศฝรั่งเศส การกำหนดประเภทของความผิดที่อาจใช้มาตรการความตกลงทางอาญาได้จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนไปเพื่อความเหมาะสม

การกำหนดประเภทของคดีที่อาจใช้มาตรการความตกลงทางอาญาได้ ผู้เขียนเห็นว่าสมควรนำมาใช้กับคดีที่เป็นความผิดเล็กน้อย¹⁵ หรือเป็นความผิดที่ยอมความได้แม้ว่าความผิดที่ยอมความได้กฎหมายจะกำหนดให้ผู้เสียหายมีดุลพินิจในการยุติคดีเป็นหลักก็ตาม แต่ในกรณีที่ผู้เสียหายไม่ยอมยุติคดี

¹⁵ ในส่วนอัตราโทษที่จัดเป็นความผิดเล็กน้อยที่อาจนำมาปรับใช้ได้ผู้เขียนเห็นว่าอาจนำคดีที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลแขวง ตาม พรบ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง มาปรับใช้ได้คือ คดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี เนื่องจากคดีประเภทนี้กฎหมายให้อยู่ในอำนาจของศาลแขวงอันมีจุดมุ่งหมายให้จัดการกับคดีประเภทนี้อย่างรวดเร็วอยู่แล้ว การนำมาตรการความตกลงทางอาญามาปรับใช้กับความผิดที่อยู่ในอำนาจของศาลแขวงก็จัดได้ว่าเป็นข้อเสนอที่อาจนำมาปรับใช้ได้จริงในอีกทางหนึ่ง

ไม่ว่าจะเป็นการถอนฟ้องหรือยอมความก็จะทำให้คดีต้องมีการพิจารณากันต่อไปอันเป็นการเพิ่มภาระแก่ศาลโดยใช่เหตุ ในปัจจุบันพนักงานอัยการมีดุลพินิจตามที่กฎหมายเพียงสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องเท่านั้น หากให้อำนาจพนักงานอัยการสามารถใช้ดุลพินิจยุติคดีที่สามารถยอมความได้เพิ่มเติม ก็จะทำให้ศาลสามารถลดภาระที่ต้องจัดการกับคดีเล็กน้อยและสามารถใช้เวลาพิจารณาแต่คดีที่มีความสำคัญอันจะส่งผลให้การพิจารณามีประสิทธิภาพมากขึ้น

แต่ในส่วนว่าจะกำหนดอัตราโทษว่าคดีที่มีอัตราโทษเท่าใดจะเป็นความผิดที่มีโทษเล็กน้อยหรือการกำหนดหลักเกณฑ์ที่อาจใช้วิธีพิจารณาในลักษณะพิเศษเป็นอย่างไรนั้น ผู้เขียนเห็นว่าเป็นหน้าที่ของผู้บัญญัติกฎหมายต้องทำการพิจารณาให้รอบคอบ เนื่องจากหากมีการจำกัดหลักเกณฑ์ไว้อย่างละเอียดว่าคดีประเภทใดบ้างที่จะใช้การพิจารณาในลักษณะพิเศษได้ แม้จะเป็นผลดีในด้านการควบคุมดุลพินิจของพนักงานอัยการในทางหนึ่งแต่ก็จะส่งผลให้คดีจำนวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่อาจเสร็จสิ้นได้โดยรวดเร็ว อันอาจไม่เป็นการสมประสงค์ต่อการนำมาปรับใช้

อย่างไรก็ตามข้อที่ต้องพิจารณาประการหนึ่งที่มีความสำคัญในการปรับใช้มาตรการความตกลงทางอาญาสำหรับกฎหมายไทย คือ แม้เป็นความผิดที่เข้าองค์ประกอบที่กำหนดให้ใช้มาตรการความตกลงทางอาญาได้ แต่หากความผิดดังกล่าวกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ หรือ สภาพสังคมโดยรวม ผู้เขียนมีความเห็นว่าเป็นการไม่สมควรที่จะใช้มาตรการความตกลงทางอาญากับความผิดดังกล่าว จึงสมควรบัญญัติข้อยกเว้นว่าในกรณีใดบ้างที่ไม่สามารถใช้มาตรการความตกลงทางอาญาได้ ผู้เขียนขอยกตัวอย่างความผิดที่ไม่สมควรใช้มาตรการความตกลงทางอาญา เช่น ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม ความผิดเกี่ยวกับชีวิตหรือร่างกายในกรณีร้ายแรง เป็นต้น อย่างไรก็ตามการกำหนดให้ความผิดประเภทใดเป็นความผิดอาญาร้ายแรงที่ไม่อาจใช้มาตรการความตกลงทางอาญาได้นั้นผู้เขียนเห็นว่าเป็นนโยบายทางอาญาอย่างหนึ่งที่ผู้บัญญัติกฎหมายต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนต่อไปทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม และ ความรวดเร็วในการจัดพิจารณาคดี

2. ดุลพินิจในการสั่งคดีของพนักงานอัยการ การที่พนักงานอัยการจะใช้ดุลพินิจว่าคดีใดสมควรที่จะใช้มาตรการความตกลงทางอาญาพนักงานอัยการสมควรพิจารณาให้ได้ความว่า พยานหลักฐานที่ปรากฏตามสำนวนความทั้งหมดสามารถพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกกล่าวหาได้ซึ่งการพิจารณาคดีต่อไปจะไม่เป็นประโยชน์ต่อผู้ถูกกล่าวหา

ข้อที่ต้องพิจารณาด้านผู้เสียหาย ผู้เสียหายได้รับการเยียวยาหรือชดเชยค่าเสียหายตามสมควรแล้วจึงจะพิจารณาใช้มาตรการดังกล่าวเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้เสียหาย

นอกจากนี้ต้องมีหลักประกันให้กับผู้ต้องหาโดยผู้ต้องหาต้องยอมรับสารภาพและรับข้อเสนอของพนักงานอัยการที่จะเลือกรับสารภาพตามที่พนักงานอัยการเสนอหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ต้องห้ามมิให้

พนักงานอัยการยื่นข้อเสนอนี้ในระหว่างที่ผู้ต้องหาไม่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวเป็นการชั่วคราวหรือถูกควบคุมตัวอยู่ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมโดยองค์กรใดก็ตาม มิเช่นนั้นผู้ต้องหาสามารถยื่นคำร้องขอเพิกถอนกระบวนการดังกล่าวได้

ในการนี้สมควรเพิ่มเติมหลักประกันแก่ผู้ถูกกล่าวหาที่จะได้รับการช่วยเหลือจากทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายเพื่อให้ทนายความเป็นผู้ช่วยเหลือผู้ต้องหาในการพิจารณาผลดีและเสียในการตอบรับข้อเสนอของพนักงานอัยการอย่างละเอียดถี่ถ้วน

ผู้เขียนเห็นว่าสมควรบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143/1 เพิ่มเติม โดยมีใจความว่า

“ในการนี้ความผิดอันยอมความได้ และพนักงานอัยการมีความเห็นควรสั่งฟ้อง พนักงานอัยการมีดุลพินิจที่จะแนะนำผู้ต้องหาให้รับสารภาพได้ภายใต้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือประมวลกฎหมายอื่น

พนักงานอัยการจะใช้ดุลพินิจตามวรรคแรกได้ก็ต่อเมื่อเห็นว่าผู้เสียหายได้รับการชดเชยในด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นการสมควรแล้ว

ผู้ถูกกล่าวหาสามารถร้องขอต่อศาลเพื่อเพิกถอนกระบวนการรับสารภาพตามข้อเสนอของพนักงานอัยการได้ หากปรากฏว่าพนักงานอัยการไม่สามารถแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาสมัครใจให้การรับสารภาพตามที่พนักงานอัยการเสนอแนะโดยไม่ถูกควบคุมตัวอยู่ภายใต้หน่วยงานใดของรัฐ และผู้ถูกกล่าวหาได้รับการช่วยเหลือจากทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในขณะที่พิจารณาข้อเสนอของพนักงานอัยการเป็นการสมควรแล้ว”

3. มาตรการที่สมควรนำมาปรับใช้ วิธีการที่กำหนดไว้ให้ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดปฏิบัติในกระบวนการความตกลงทางอาญาทั้ง 5 ประการ ที่มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส เป็นโทษชนิดหนึ่งที่เรียกว่า โทษทางเลือก หรือ มาตรการอย่างอื่นแทนโทษจำคุกกระยะสั้น (Les peines correctionnelles alternatives)¹⁶ โดยมีการใช้โทษทางเลือกนี้เพื่อแก้ปัญหาการลงโทษจำคุกกระยะสั้น ซึ่งโดยหลักแล้วศาลจะลงโทษทางเลือกไปพร้อมกับโทษหลักไม่ได้

ในประมวลกฎหมายอาญาของไทยไม่มีการบัญญัติเรื่องโทษทางเลือกที่ศาลอาจใช้แทนโทษจำคุกกระยะสั้นได้อย่างที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญาของฝรั่งเศส แต่ก็มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อใช้ในการประกอบดุลพินิจของศาลไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 20 และ 55¹⁷

¹⁶ ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 131-3

¹⁷ มาตรา 20 บรรดาความผิดที่กฎหมายกำหนดให้ลงโทษทั้งจำคุกและปรับด้วยนั้นถ้าศาลเห็นสมควรจะลงแต่โทษจำคุกก็ได้

อันเป็นทางให้ศาลไทยใช้ดุลพินิจเพื่อแก้ปัญหาการลงโทษจำคุกกระยะสั้นเช่นเดียวกับประเทศฝรั่งเศส ในประเด็นของการที่จะใช้วิธีการให้ผู้ต้องหาปฏิบัติในลักษณะของโทษทางเลือกหากจะนำมาใช้กับกฎหมายไทยผู้เขียนมีข้อเสนอเป็น 2 แนวทาง คือ

แนวทางแรก ก็ต้องมีการบัญญัติแก้ไขเพิ่มไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ว่าสมควรมีโทษทางเลือกในลักษณะใดบ้างที่เหมาะสมกับบริบทของกฎหมายไทย ที่จะให้ศาลใช้เป็นเครื่องประกอบดุลพินิจแทนโทษจำคุกกระยะสั้นโดยกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 55 วรรค 2 ซึ่งมีใจความว่า

"ในกรณีที่ศาลจะยกโทษจำคุกให้แก่จำเลยที่กระทำความผิดอันมีโทษจำคุกกระยะสั้น ศาลอาจใช้มาตรการดังต่อไปนี้แทนโทษจำคุกได้

- (1) ยอมชำระเงินจำนวนหนึ่งเป็นค่าปรับตามที่กฎหมายกำหนด
- (2) ถูกจับหรือยึดใบอนุญาตขับรถหรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ แก่เจ้าพนักงานคุมประพฤติเป็นระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด
- (3) ทำงานสาธารณะประโยชน์ตามความถนัดของตน โดยไม่มีค่าตอบแทนเป็นระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด "

แนวทางที่สอง ไม่ต้องมีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาโดยให้ใช้หลักที่มีอยู่แล้วในมาตรา 78¹⁸ ของประมวลกฎหมายอาญาอันเป็นเรื่องเหตุบรรเทาโทษ โดยให้ศาลใช้ดุลพินิจลดโทษให้กับผู้ถูกกล่าวหาที่ให้การรับสารภาพตามที่พนักงานอัยการเสนอแนะ

ผู้เขียนมีความเห็นด้วยกับแนวทางที่หนึ่งมากกว่า เนื่องจากการมาตรการความตกลงทางอาญาต้องไม่มีการส่งลงโทษจำคุก แต่ใช้โทษในลักษณะอื่นแทนเพื่อนำไปสู่การคุมประพฤติแม้การแก้ไข

มาตรา 55 ถ้าโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับมีกำหนดเวลาเพียง 3 เดือนหรือน้อยกว่า ศาลจะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลงอีกก็ได้ หรือถ้าโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับมีกำหนดเวลาเพียง 3 เดือนหรือน้อยกว่าและมีโทษปรับด้วย ศาลจะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลงหรือยกโทษจำคุกเสียคงให้ปรับแต่อย่างใดก็ได้

¹⁸ มาตรา 78 เมื่อปรากฏว่ามีเหตุบรรเทาโทษ ไม่ว่าจะได้มีการเพิ่ม หรือการลดโทษตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ หรือกฎหมายอื่นแล้วหรือไม่ ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นก็ได้

เหตุบรรเทาโทษนั้น ได้แก่ ผู้กระทำความผิดเป็นผู้โศกเศร้าบาปบุญตกอยู่ภายใต้ความทุกข์อย่างสาหัส มีคุณความดีมาแต่ก่อน รู้สึกความผิดและพยายามบรรเทาผลร้ายแห่งความผิดนั้น ลุแก่โทษต่อเจ้าพนักงาน หรือให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาหรือเหตุอื่นที่ศาลเห็นว่ามีความเหมาะสมทำนองเดียวกัน

ประมวลกฎหมายอาญาจะมีความยุ่งยาก แต่การใช้แนวทางที่สองก็จะมีผลเท่ากับการนำกระบวนการต่อรองคำให้การ มาปรับใช้กับกฎหมายไทยซึ่งไม่มีความเหมาะสมด้วยเหตุผลหลักคือ การใช้มาตรการพิจารณาคดีในลักษณะพิเศษไม่สมควรที่ศาลจะสั่งลงโทษจำคุก เนื่องจากการลงโทษจำคุกไม่ว่าจะเป็นจำนวนเท่าใดก็ถือเป็นการจำกัดสิทธิของประชาชนซึ่งสมควรที่จะใช้การพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยศาลอย่างเต็มรูปแบบเช่นในกรณีปกติ แต่ในส่วนของผู้บัญญัติกฎหมายจะเห็นเป็นประการใดก็เป็นเรื่องที่จะต้องทำการพิจารณาและวิเคราะห์ผลดีและเสียในทางต่างๆ ต่อไป

4. การพิจารณาโดยศาล ศาลสมควรเข้ามาตรวจสอบถึงคำรับสารภาพของผู้ถูกกล่าวหา ที่ให้การรับสารภาพตามที่พนักงานอัยการเสนอแนะตั้งแต่ในชั้นแรกก่อนเริ่มการพิจารณาทั้งนี้เพื่อเป็นการจัดการคดีให้เสร็จสิ้นได้อย่างรวดเร็ว ผู้เขียนเห็นว่าควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 165 เสียใหม่เนื่องจากบทบัญญัติเดิมเป็นเรื่องการไต่สวนมูลฟ้องของพนักงานอัยการซึ่งโดยปกติแล้วไม่มีที่ใช้ในทางปฏิบัติ ควรแก้ไขให้มีใจความดังนี้

“ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาได้รับสารภาพตามที่พนักงานอัยการเสนอแนะ ให้พนักงานอัยการแถลงต่อศาลว่าจำเลยรับสารภาพตามที่พนักงานอัยการเสนอแนะ พร้อมทั้งเสนอรายงานต่อศาลถึงพฤติการณ์ลักษณะแห่งคดี”

ในการตรวจสอบของศาล ผู้เขียนเห็นว่าควรบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 176/1 เพิ่มเติม เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 176 ที่มีอยู่เดิมเป็นการที่จำเลยให้การรับสารภาพด้วยความสมัครใจของตนเองเป็นสำคัญ ในขณะที่คำรับสารภาพตามมาตรา 176/1 มีจุดกำเนิดจากพนักงานอัยการที่เสนอให้จำเลยรับสารภาพ ซึ่งลักษณะเช่นนี้อาจส่งผลถึงความชอบด้วยกฎหมายของคำรับสารภาพของจำเลย ที่อาจต้องห้ามมิให้รับฟังทั้งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งการตรวจสอบของศาลต้องพิจารณาในบริบทที่ต่างกัน อันมีความจำเป็นเพื่อความรวดเร็วในการพิจารณาคดี และป้องกันการใช้ดุลพินิจที่มีชอบของพนักงานอัยการที่อาจเกิดขึ้นได้อีกทางหนึ่ง ในการนี้ผู้เขียนเสนอแนวทางสำหรับมาตรา 176/1 ดังนี้

“ในกรณีที่พนักงานอัยการเสนอแนะให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับสารภาพตามมาตรา 165 แห่งบทบัญญัติลักษณะนี้ศาลคงไว้ซึ่งดุลพินิจในการเห็นชอบกับคำรับสารภาพของจำเลยอันเกิดจากการเสนอแนะของพนักงานอัยการ ภายใต้หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. มีพยานหลักฐานเป็นที่ประจักษ์แก่ศาลว่าจำเลยกระทำความผิดตามฐานความผิดที่พนักงานอัยการฟ้องจริง
2. เป็นความผิดที่กฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการใช้มาตรการความตกลงทางอาญาได้
3. ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเพียงการเสนอแนะแนวทางแห่งคดีจากพนักงานอัยการ โดยไม่มีการล่อลวงจูงใจด้วยวิธีการมิชอบอื่นใด

4. ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดเป็นครั้งแรก หรือไม่มีลักษณะอื่นใดที่ศาลเห็นได้ว่า จะกระทำความผิดซ้ำอีก

5. ในกรณีที่เป็นการผิดที่มีผู้เสียหาย ผู้เสียหายต้องได้รับการเยียวยาตามสมควรแล้ว โดย อาจให้ผู้เสียหายมีหนังสือยินยอมให้ใช้มาตรการดังกล่าวแนบมาพร้อมข้อเสนอของพนักงานอัยการ หรือ วิธีการอื่นอันมีลักษณะอย่างเดียวกัน

ในกรณีที่ผู้เสียหายยังไม่ได้รับค่าทดแทนความเสียหายมาก่อนศาลอาจมีคำสั่งรวมไปกับคำ พิพากษากำหนดค่าเสียหายไปพร้อมกันได้

หากศาลไม่ยอมรับข้อเสนอ พนักงานอัยการต้องนำคดีมาฟ้องใหม่เป็นคดีทั่วไปตาม บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ หรือประมวลกฎหมายนี้

เมื่อศาลเห็นชอบ ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาต้องถูกคุมประพฤติดังกล่าว หากฝ่าฝืนพนักงาน อัยการสามารถนำคดีมาฟ้องใหม่ตามกรณีทั่วไปโดยถือเสมือนว่าไม่มีการใช้มาตรการความตกลงทาง อาญา

หลักเกณฑ์การคุมประพฤติดังกล่าวให้บังคับตามพระราชบัญญัติการคุมประพฤติ”